

ВИЗНАЧЕННЯ РІВНІВ РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ У МАЙБУТНІХ ХУДОЖНИКІВ-МОДЕЛЬЄРІВ ОДЯГУ

Професійна підготовка майбутніх художників-модельєрів одягу найтіснішим чином пов'язана із наявністю у студента певних творчих здібностей. Результат процесу розвитку творчих здібностей доцільно розглядати як позитивну динаміку проявів особистісних якостей, можливостей і характеристик, найбільш суттєвих для виявлення у фаховій проектній діяльності. Враховуючи багатофакторність профільної креативності, за допомогою комплексного критерію оцінювання визначено інтегративні рівні розвитку творчих здібностей майбутніх художників-модельєрів одягу.

Ключові слова: творчі здібності, проектні технології, креативність, професійна підготовка майбутніх художників-модельєрів одягу, інтегративні рівні розвитку.

Постановка проблеми, її зв'язок з важливими завданнями. В умовах реформування вищої дизайн-освіти конкурентоспроможність майбутніх художників-модельєрів одягу значною мірою залежить від глибини оволодіння ними професією та готовності самостійно розв'язувати творчі завдання.

Згідно зі студентоцентрованим підходом (Student-Centered Approach) до розробки освітньо-професійних програм нового покоління, першорядними завданнями проектувальників освітніх стандартів є визначення результатів учіння (Learning Outcomes) та створення фонду валідних засобів їх оцінювання (Assessment). Останні покликані визначити готовність молодих фахівців до виконання певного виду діяльності.

Створення оціночних засобів, що дозволяють діагностувати рівень сформованості творчих здібностей, є досить складним дидактичним завданням як в теоретичному, так і в практичному планах. За нашими спостереженнями, за допомогою традиційних форм неможливо оцінити повною мірою всю багатогранність творчих здібностей майбутніх художників модельєрів одягу (ХМО). Тому потрібні нові підходи до вимірювання досягнень студентів цієї творчої спеціальності з оглядом на структурні компоненти творчих здібностей.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Огляд педагогічної преси доводить, що розроблення оціночних засобів для встановлення рівня творчих здібностей майбутніх художників модельєрів одягу залишається на периферії наукових розвідок, тому що досить вузьке коло дослідників (Д. Сенько, Т. Щеглова, С. Санатова) інтерпретують оціночні засоби як дієвий механізм управління якістю освіти.

Формулювання цілей статті. Метою статті є визначення та обґрунтування інтегративних рівнів розвитку творчих здібностей майбутніх художників-модельєрів одягу в процесі реалізації навчально-творчих проектів як оціночних засобів.

Виклад основного матеріалу. Навчально-творчі проекти у процесі розвитку творчих здібностей майбутніх художників модельєрів одягу виконують двоїсту роль: 1) як засоби формування умінь, що є індикаторами творчих здібностей, 2) оціночними засобами творчих досягнень студентів.

Для забезпечення валідності навчально-творчих проектів та їх комбінацій як оціночних засобів вважаємо за доцільне орієнтуватися на структуру творчих здібностей майбутніх ХМО. Виходячи з процесного підходу створення нових форм одягу – ідея/задум, ескізний пошук, робочий ескіз, базова конструкція, моделювання, технологія виготовлення, презентація/рефлексія, ми запропонували таку систематизацію творчих здібностей ХМО: художні, інженерно-конструкторські та організаційно-комунікативні. Ця категорія творчих здібностей слугували нам підґрунтям для проектування критеріальної моделі оцінювання творчих досягнень наших студентів.

Специфіка прикладного педагогічного дослідження створює додаткові труднощі при визначенні системи критеріїв і відповідних показників, оскільки фіксації підлягає значна кількість особистісних характеристик, які не завжди можуть бути оцінені з єдиних теоретичних

позицій. Більше того, оскільки ці якості формуються під впливом різних чинників, то й критерії не можуть бути вузько педагогічної направленості, а повинні максимально відображати гаму різноманітних педагогічних впливів. Це забезпечується шляхом введення низки критеріїв разом з відповідними показниками, які мають бути валідними. При цьому зазначимо, що кількість таких критеріїв має бути оптимальною, тобто обґрунтовано мінімальною.

Якщо критерії виступають у ролі певного еталону щодо фіксації і оцінки змін у стані об'єкту дослідження, то показники кількісно або якісно характеризують ці зміни. Критерії мають бути об'єктивними, відбивати найсуттєвіші характеристики об'єкту, що досліджується, ясними і короткими за формулюваннями, охоплювати типові сторони явища. Показники фіксують певний стан чи рівень розвитку досліджуваного об'єкту за виділеними критеріями.

Нами було запропоновано інтегративний підхід дослідження процесу розвитку творчих здібностей майбутніх художників-модельєрів одягу на основі комплексної узагальненої критеріальної моделі, що дозволяє оцінити різноманітні прояви професійної компетенції.

Експериментально-педагогічна робота підтвердила наше припущення про результат процесу розвитку творчих здібностей майбутніх ХМО як оцінку характеристику, хоча водночас вона не дає інформації про те, як отриманий цей результат. Таким чином, слід говорити про необхідність систематизації комплексного критерію шляхом введення допоміжних критеріїв, які б відображали залежність отриманого результату від різноманітних психолого-педагогічних впливів.

Особливістю такої систематизації є спрямованість основних критеріїв на: 1) творчу мотивацію; 2) практичну зорієнтованість; 3) професійно-особистісне урахування. У їх взаємозв'язку розкривається логіка процесу розвитку творчих здібностей майбутніх художників-модельєрів одягу.

За допомогою критерію мотиваційно-творчої спрямованості оцінюється рівень професійного інтересу, мотивації до конкретного виду творчості з урахуванням широкого кола творчих здібностей ХМО, таких як: допитливість, творчий інтерес до обраної професії, почуття захопленості, емоційний підйом, радість відкриття, спрямованість до творчих досягнень, до отримання високої оцінки, визнання успіху, відповідальність при виконанні творчих завдань, особиста значущість творчої діяльності в даній предметній системі цінностей тощо.

Практично-орієнтований критерій враховує наявність вмінь, які забезпечують об'єднання теоретичних та практичних компонентів, що використовуються для виконання навчально-творчих проектних завдань у процесі професійної підготовки. Оцінці також підлягає рівень розвитку таких творчих вмінь і здібностей, як пам'ять, увага, фантазія, сприйняття кольору, простору та перспективи, окомір, інтуїція, увага та спостережливість, ініціативність, здібності до почуття гармонії та естетичного смаку, художньо-графічні та інженерно-технічні здібності.

Професійно-особистісний критерій дозволяє оцінити якість формування таких творчих здібностей майбутніх художників-модельєрів одягу: здатність генерувати ідеї і висувати гіпотези, здатність бачити протиріччя і проблеми, здатність до переносу знань та вмінь у нові ситуації, фантазія, асоціативне мислення, здатність відмовитися від нав'язливої ідеї, перебороти інерцію мислення, незалежність міркування, комунікабельність, критичність мислення, здатність до оцінювання, спрямованість до саморозвитку та самовдосконалення тощо.

Для оптимізації процесу розвитку творчих здібностей майбутніх ХМО, а також з метою отримання більш об'єктивних результатів його діагностування, ми пропонуємо конкретизувати кожен з критеріїв узагальненої моделі. Не слід забувати про визначення критерію суто креативної спрямованості, для цього доцільно показники креативного критерію виокремити із складових всіх зазначених критеріїв. Отже, узагальнена модель тепер являє собою певний комплекс критеріїв розвитку творчих здібностей майбутніх ХМО: мотиваційно-ціннісний, змістовий, діяльнісно-технологічний і креативний (табл. 1). Такий підхід дозволяє з високим ступенем достовірності не тільки говорити про досягнутий студентами рівень творчості, але й зафіксувати якими внутрішніми й зовнішніми причинами цей досягнутий рівень зумовлено.

Передусім відзначимо, що для кожного із зазначених критеріїв знаходяться у відповідності кілька окремих показників, які деталізують особливості реальних проявів творчості у процесі художнього моделювання одягу. У необхідності такого підходу нас переконали результати дослідно-педагогічної роботи. Проаналізувавши їх, ми дійшли висновку, що критерії повинні не тільки відображати розмаїття педагогічних впливів, але й змінюватись при переході від одного етапу дослідної роботи до іншого.

Таблиця 1

**Комплекс критеріїв розвитку
творчих здібностей майбутніх художників-модельєрів одягу**

<i>Критерії</i>	<i>Показники</i>
Мотиваційно-ціннісний	– сформованість професійної мотивації; – мотиваційно-ціннісне ставлення до професійної діяльності художника-модельєра одягу; – домінування гуманних, демократичних настанов на сприйняття особистості замовників; орієнтація на модель професійної діяльності з концентрацією на максимальне задоволення потреб замовника
Змістовий	– оволодіння теоретико-методологічними знаннями; – оволодіння методичними знаннями; – сформованість прикладних знань та умінь
Діяльнісно-технологічний	– сформованість аналітико-діагностичних умінь, – прогностичних умінь; – конструктивно-організаційних умінь; – комунікативних умінь – рефлексивних умінь
Креативний	– оригінальність розв'язання творчих завдань; – художня креативність, рівень творчого потенціалу; – розуміння творчої природи діяльності художника-модельєра одягу; – здатність до саморозвитку та само актуалізації.

Показники за кожним з критеріїв ми добирали з урахуванням таких умов, як інформативність показника; можливість його якісної інтерпретації та кількісного вираження. До кожного критерію нами були дібрані адекватні діагностичні методики і спеціально розроблені завдання. Охарактеризуємо кожен з критеріїв.

Мотиваційно-ціннісний критерій (М), до всіх показників якого ми застосували відомі методики, розкривався через:

– M_1 : сформованість професійної мотивації; M_2

– M_2 : мотиваційно-ціннісне ставлення до професійної діяльності художника-модельєра одягу;

– M_3 : домінування гуманних, демократичних настанов у сприйнятті потенційних замовників, орієнтація на модель професійної діяльності з концентрацією на особистості замовника (клієнта) та максимальному задоволенні його потреб.

Середнє кількісне значення мотиваційного критерію визначалося за формулою:

$$M = \frac{M_1 + M_2 + M_3}{3} \quad (1)$$

Змістовий критерій (З) або спеціальні професійні знання майбутніх художників-модельєрів одягу ми представили у вигляді певної ієрархії, згідно з класифікацією Н. Маслової (теоретико-методологічні, методичні, прикладні) [2].

Діяльнісно-технологічний критерій (Д) передбачає сформованість професійних умінь і оволодіння технологіями реалізації функцій майбутнього дизайнера одягу (аналітико-діагностичних, прогностичних, конструктивно-організаційних, комунікативних, рефлексивних умінь).

Креативний критерій (К) представлений такими показниками:

- K_1 : оригінальність розв'язання творчих завдань;
- K_2 : дизайнерська креативність, рівень творчого потенціалу;
- K_3 : розуміння творчої природи діяльності майбутнього художника-модельєра одягу;
- K_4 : здатність до саморозвитку та само актуалізації.

Загальний інтегративний рівень розвитку творчих здібностей майбутніх художників-модельєрів одягу засобами проектних технологій визначається за формулою:

$$T = \frac{M+3+D+K}{4}, \quad (2)$$

де T – інтегративний, загальний рівень розвитку творчих здібностей; M – мотиваційно-ціннісний критерій; 3 – змістовий, теоретичний, когнітивний критерій; D – діяльно-технологічний критерій; K – креативність, творчий потенціал майбутнього ХМО. Отже, згадані критерії виступали ознаками сформованості розвитку творчих здібностей студентів і служили вихідними моментами для виявлення інтегративного рівня розвитку творчих здібностей.

Так, на першому етапі дослідної роботи, якому відповідає адаптаційно-ознайомлювальна стадія виконання нескладних навчально-творчих проектних завдань у процесі художнього моделювання одягу, ми спостерігали прояви креативності й визначали їх за допомогою, наприклад, такого допоміжного критерію як «вихідний рівень креативності». Він трансформувався у таких показниках: 1) «творча активність студента», градація якої передбачала чотири рівні: надактивний, активний, малоактивний, пасивний; 2) «мотиви творчої активності», представлені на рівнях особистого інтересу, відповідальності за доручену справу, кар'єрними прагненнями в галузі дизайну одягу й неусвідомленою дифузною мотивацією; 3) «студентські інновації в творчій галузі дизайну одягу».

Зазначимо, що увага у нашому дослідженні до мотиваційно-ціннісного критерію зумовлена такими міркуваннями. По-перше, у педагогіці творча активність традиційно використовується в якості окремого критерію при вивченні низки педагогічних проблем. Підтвердженням цього може бути думка М. Воробйова й Е. Мізюрової, які спеціально досліджували це питання й вважають, що в сучасній вищій школі процеси розвитку активності студентів стоять найбільш гостро [3, с. 26].

По-друге, вибір мотивації в якості показника зумовлений тим, що саме формування мотивів у педагогіці розглядається як один з важливих чинників, а видатний радянський психолог О. Леонтьєв взагалі вважав провідною характеристикою особистості «смыслотворчий мотив». При виборі цього показника цінним виявилось зауваження С. Рубінштейна, який вважав, що розвиток особистості – це «перш за все, питання про динамічні тенденції, які в якості мотивів визначають людську діяльність» [4, с. 133].

Зі сказаного зрозуміло, що формування позитивних, суспільно значимих мотивів діяльності виступає як ефективний засіб розвитку творчих здібностей майбутніх художників-модельєрів одягу.

Нами було експериментально перевірено ефективність комплексного критерію на прикладі вивчення одного тематичного розділу фахової дисципліни «Основи екодизайну», де найбільш повно та наочно можна продемонструвати принцип застосування проектних технологій як засобу розвитку творчих здібностей майбутніх художників-модельєрів одягу.

За навчальною робочою програмою тематика розділу «Методи альтернативної економіки в сучасному дизайні одягу» дозволяє використати поетапно одразу декілька типів навчальних проектних технологій.

На початку вивчення розділу студентам пропонується виконати індивідуальний дослідницький (інформаційний) міжпредметний проект на тему: «Аналіз можливостей застосування методів альтернативного дизайну в сучасному суспільстві споживання». Виокремлені методи сучасного альтернативного дизайну надають можливість кожному студентові визначити своє відношення до цієї проблеми, не просто зробити свій особистий вибір в напрямку власної творчості, але й навчитися аргументовано викладати чи відстоювати свою точку зору. Дослідно-творчий результат має бути оформлений у вигляді реферату чи повідомлення, що обов'язково містить схеми, порівняльні таблиці та альбом авторських

ескізів.

Наступний етап вивчення розділу «Методи альтернативної економіки в сучасному дизайні одягу» будується як виконання індивідуального творчого міжпредметного проекту на тему «Розробка авторської колекції одягу в напрямку альтернативного дизайну». В цей навчальний період особлива увага приділяється варіантам виявлення та розвитку складових категорії художніх професійних творчих здібностей: художньо-графічних та художньо-естетичних здібностей. Результатом такого проекту завжди постає багатофігурний робочий ескіз міні-колекції одягу (5-7 моделей) із дотриманням всіх техніко-естетичних вимог до графічних робіт.

Завершення вивчення розділу «Методи альтернативної економіки в сучасному дизайні одягу» логічно відбувається в разі практичного втілення результатів творчого задуму. Майбутні художники-модельєри одягу приймають участь у груповому практико-орієнтованому міжпредметному проекті на тему «Створення колекції костюмів із застосуванням альтернативних методів дизайну».

Обов'язковою умовою такого творчого проекту є надання ескізних пропозицій і технічних коментарів від кожного учасника (студента), що не тільки підвищує мотивацію загальної професійної направленості майбутніх художників-модельєрів одягу, але й спрямовує їх на творчу конкуренцію. За результатами обговорення «студентської» художньої ради формується об'єднана колекція, яка включає по 1-2 кращих моделі від кожного студента академічної групи.

Оцінювання окремо результатів кожного із означених типів навчальних проектів може бути використано в якості міжсесійного контролю, а оцінювання кінцевого результату в матеріалі – в якості підсумкового контролю (в нашому випадку – заліку).

Можна зазначити, що протягом вивчення дисципліни одночасно проявляються та оцінюються різноманітні показники, що підпадають під увесь комплекс критеріїв.

Метою констатуючого етапу педагогічного експерименту було визначення вихідних рівнів сформованості творчих здібностей майбутніх художників-модельєрів одягу. Без фіксації вихідного рівня сформованості творчих здібностей ХМО не можливо визначити якусь динаміку їх подальшого розвитку.

Нами була розроблена експериментальна методика визначення рівнів розвитку творчих здібностей на підставі експертної оцінки її основних компонентів.

Багатозадачність професійної творчої діяльності художника-модельєра одягу вимагає розширення шкали рівнів розвитку творчих здібностей майбутнього фахівця. На нашу думку, традиційне вимірювання показника за співвідношенням «низьке-середнє-високе» значення певною мірою ускладнює визначення, бо завдяки відсутності необхідної диференціації знижує точність оцінки. Під час педагогічного експерименту та в результаті консультацій з експертами (науковцями та фахівцями) ми затвердилися у необхідності і достатності чотирьохрівневої системи розвитку творчих здібностей досліджуваних, до складу якої входять: елементарний, первинний, достатній та оптимальний рівні.

Ми погоджуємося, що оцінювання результатів творчості носить переважно суб'єктивний характер, тому мистецький витвір, як правило, оцінюється колегіально. Проте застосування дуже широкого діапазону балів вимірювання передбачає залучення значної кількості експертів. Отже, діапазон інтегративного рівня розвитку творчих здібностей майбутніх художників-модельєрів одягу доцільно обмежити 10 балами. Шкала (кількісні значення) рівнів розвитку творчих здібностей майбутніх художників-модельєрів одягу відображено в табл. 2.

Таблиця 2

Шкала рівнів розвитку творчих здібностей майбутніх ХМО

<i>Рівень розвитку творчих здібностей</i>	<i>Інтервали інтегративного показника (у балах)</i>
Оптимальний	9-10
Достатній	6-8
Первинний	4-5
Елементарний	0-3

Охарактеризуємо розрахункові інтегративні рівні розвитку творчих здібностей майбутніх художників-модельєрів одягу.

Для *елементарного рівня* розвитку творчих здібностей майбутнього художника-модельєра одягу характерний низький ступень професійної мотивації, несформованість професійно-ціннісних пріоритетів і мотивації до дизайнерської діяльності (абсолютно спрощене або рафіноване уявлення про професію, найчастіше постає як результат впливу засобів масової інформації!), домінування ситуативних мотивів та авторитарних настанов у взаємодії з клієнтами і замовниками. Теоретичні знання фрагментарні, студенти мали лише окремі уявлення на допрофесійному рівні, у відповідях припускалися принципових помилок. Загальні художні та інженерно-конструкторські вміння не сформовані, не володіли знаннями про діяльність дизайнера одягу і дизайнерські технології. Не вміли розв'язувати проектні завдання, демонстрували низький рівень креативності та загальмований саморозвиток. *Найчастіше на такому рівні перебувають абітурієнти та студенти першого семестру навчання.*

Первинний рівень розвитку творчих здібностей майбутнього дизайнера одягу характеризувався таким станом, коли окремі компоненти, не об'єднані в цілісну структуру, активізувались не внутрішньою потребою особистості, а лише через зовнішні спонукання (в основному через традиційне оцінювання). Спостерігалися невизначені професійно-ціннісні пріоритети та нестійка мотивація до творчої дизайнерської діяльності. Сформовані окремі професійні знання, відповіді студентів потребували уточнення та доповнень; загальні художні та інженерно-конструкторські вміння сформовані на репродуктивному рівні (у стандартних ситуаціях через копіювання наявних методичних розробок і схем); у діях помітний був стереотип; технології дизайнерської діяльності фрагментарні. Проектні завдання розв'язувалися шляхом спроб і помилок, з опорою на інтуїцію; недостатніми були знання та вміння аналізу і самоаналізу власної діяльності. Студент на такому рівні розвитку творчих здібностей зорієнтований на майбутню професійну діяльність художника-модельєра одягу, однак у нього ще не сформована свідомо позиція фахівця.

Достатній рівень характеризувався неповною сформованістю цілісної структури творчих здібностей, що виявилось в нерівномірному розвитку її складових. Помітна позитивна тенденція до стійкості, взаємозв'язку, збагачення та вияву професійно-значимих мотивів, що спонукали до творчої професійної діяльності. Студенти виявляли досить міцні теоретико-методологічні знання, вдало їх застосовували для вирішення практичних завдань, виявляли творчий підхід у розв'язанні професійних дизайнерських задач і ситуацій, демонстрували середній рівень креативності, виявили здатність до саморозвитку. Загальні художні, інженерно-конструкторські та організаційно-комунікативні вміння у цілому були сформовані, застосування їх проявлялося періодично і мало продуктивний характер, однак недостатньо реалізованою була технологічна готовність до професійної діяльності майбутнього дизайнера одягу.

Оптимальний рівень розвитку творчих здібностей ми розглядали як стан, що характеризується високим ступенем сформованості всіх компонентів у їх єдності та взаємозв'язку. Іншими словами, оптимальний рівень розвитку творчих здібностей передбачає цілісність особистості майбутнього художника-модельєра одягу як суб'єкта професійної діяльності, що демонструє глибокі теоретико-методологічні, методичні, прикладні знання, вільно орієнтується в наукових джерелах; стійкі професійні мотиви та інтерес до творчої роботи, яскраво виражену гуманістичну спрямованість. Загальні художні, інженерно-конструкторські та організаційно-комунікативні вміння сформовані в повному обсязі, легко переносяться у нові, нестандартні ситуації, творчо розв'язувалися соціально-педагогічні завдання з використанням адекватно дібраних технологій вирішення професійних дизайнерських задач; наявний високий рівень креативності та здатність до активного саморозвитку.

Висновки та подальші перспективи дослідження. Створення та застосування нових методів оцінювання творчих досягнень студентів – майбутніх художників-модельєрів одягу потребує значних інтелектуальних і часових ресурсів і викладачів, і студентів. Викладач має

урахувати багато чинників, насамперед, структуру творчих здібностей практикуючого професіонала, особливості професійної проектної діяльності. Студенти повинні оволодіти безліччю технік і технологій, котрі вони опановували у межах окремих дисциплін, проте при виконанні навчально-творчих проектів очікується якісне удосконалення та примноження їхнього творчого потенціалу, тобто має статися ефект синергії. Традиційна організація навчального процесу в класно-урочному форматі гальмує широке застосування проектних технологій. Перспективним, на нашу думку, є створення спеціального освітнього простору, в якому викладач виконує роль наставника, консультанта та порадики.

Список використаних джерел

1. Сисоєва С.О. Проблема формування особистості, здатної до творчої самореалізації [Електронний ресурс]. – URL: lib.chdu.edu.ua/pdf/naukrprac/pedagogika/2000/7-1-1.pdf.
2. Рабочая книга социального педагога [Текст] / под ред. Н.Ф. Масловой : в 2-х ч. – Орел, 1994.
3. Воробьев Н. Развитие творческой активности студентов при изучении дисциплин гуманитарного цикла: Монография [Текст] / Н. Воробьев, Э. Мизюрова. – Волгоград : Перемена, 2001. – 184 с.
4. Рубинштейн С. Основы общей психологии [Текст] / С. Рубинштейн. – С-Пб. : Педагогика, 1998. – 704 с.

М.В. Воронина

ОПРЕДЕЛЕНИЕ УРОВНЕЙ РАЗВИТИЯ ТВОРЧЕСКИХ СПОСОБНОСТЕЙ У БУДУЩИХ ХУДОЖНИКОВ-МОДЕЛЬЕРОВ ОДЕЖДЫ

Профессиональная подготовка будущих художников-модельеров одежды самым тесным образом связана с наличием у студента определенных творческих способностей. Результат процесса развития творческих способностей целесообразно рассматривать как позитивную динамику проявлений личностных качеств, возможностей и характеристик, которые наиболее существенно выявляются в профессиональной проектной деятельности. Учитывая многофакторность профильной креативности, с помощью комплексного критерия оценивания определены интегративные уровни развития творческих способностей будущих художников-модельеров одежды.

Ключевые слова: творческие способности, проектные технологии, креативность, профессиональная подготовка будущих художников-модельеров одежды, интегративные уровни развития.

M. Voronina

DETERMINATION OF LEVELS OF DEVELOPING CREATIVE ABILITIES OF FUTURE FASHION DESIGNERS

Professional preparation of future fashion designers is related the closest character to the presence for the student of certain creative abilities. The result of the process of development of creative abilities should be considered as a positive dynamics of displays of personality traits, possibilities and descriptions that most substantially come to light in professional project activity. Taking into account multivariable of profile creativity, by means of complex criterion of evaluation the integrative levels of developing creative abilities of future fashion designers are certain.

Key words: creative abilities, project technologies, creativity, professional preparation of future fashion designers, integrative levels of development.